ושוין שמוכרה אלמנה כו'. הוסיל ויש לו בה קידושין אע"פ שהן בעבירה דקידושין תופסין בחייבי לאוין: **אילימא דקדשה אביה.** לאותו שנתאלמנה הימנו לפני מכירה זו: **בקידושי יעוד.** שנתאלמנה מקידושי יעוד. וא"ת הלא ע"י אביה בתו לה והוה ליה מוכר לאישות ושוב אינו מוכרה לשפחות הא [מ]מתני' אליבא דרבי יוסי דאמר מעות הראשונות שמקבל על המכירה לאו לקידושין ניתנו אלא לשפחות ויעוד שתופסת בה מחמת שפחות פרוטות פעולה שיש לו עליה הוא בה ולא ע"י אביה בתו לה דלהוי הך מכירה בתריתא שפחות בתר אישות: **איתמר מת.** זה שקדשה שלא לדעת אביה: **ממאנת למאמרו.** צריכה מיאון עם בעל המוטל עליה אם עשה בה מאמר לותו הבעל מצריכה להיות עמו מיאון: **ואינה ממאנת לזיקתו.** אבל אם לא עשה בה מאמר דאין עליה בעל אלא חליצה לזיקתו לותה חליצה אינה זוקקתה להיות ממאנת עם החליצה והשתא מפרש למילתא ואזיל: **כיון עשה בה מאמר.** דקי"ל ביבמות (דף נ.) דהעושה מאמר ביבמתו ובא לפוטרה בלא כניסה צריכה בעל למאמרו וחליצה לזיקתו. וזו שקדשה שלא לדעת אביה [ב]אף צריכה מיאון עמהם שמא לא נתרצה האב לא בשל ראשון ולא בשל שני ולא היתה צריכה לא בעל ולא חליצה והרוצה שהצרכנות בעל אומר שהקידושין קידושין גמורים הן ואין קידושין תופסין לו באחותה. וקשיא לי למה לי שמא לא נתרצה האב בקידושי ראשון אפילו נתרצה בשל ראשון ובשל שני לא נתרצה אין זה בעל וכיון דאין כאן בעל תפסי קידושין באחותה דקידושין תופסין באחות חלוצה והרוצה שהצריכה בעל אומר דבעל גמור הוא וקידושין אין תופסין באחותה [ג]וצריכה מיאון ואומר אני שמא לא נתרצה בקידושי ראשון כדי) נסבה: **הכל יודעים.** שאפילו אם חליצה זו חליצה גמורה קידושין תופסין באחותה שאחות חלוצה אינה אסורה אלא מדברי סופרים: **כאן שנה רבי.** ביבמות שניהו החולץ ליבמתו ונשא אחיו את אחותה ומת חולצת ולא מתיבמת המגרש אשתו ונשא אחיו את אחותה גרושתו שהיא ערוה לו בחייה ועל מנה זו אמר ריש לקיש כאן שנה לנו רבי ממנה זו אנו למדים דאחות גרושה הוא ערוה מן התורה אבל אחות חלוצה אינה אלא מדברי סופרים: **תופי ליפי.** תחת אילני נפנפה שהוא מין ערבה. לשון אחר מחגלות נתונות ע"ג זיזין הבולטין ברה"ר לשבת תתהיכן מפני החמה: **ברתך לברי.** בתך לבני: **אפילו למ"ד.** דבת שנתקדשה שלא לדעת אביה [ד] שמא נתרצה האב אמרינן: שמא

ושוין שמוכרה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט האי אלמנה היכי דמי אילימא דקדשה אביה מי מצי מזבין לה הא אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות[ה] אלא לאו [ו]דקדיש איהי נפשה וקא קרי לה אלמנה [ז]אמר רב עמרם אמר ר' יצחק הכא בקידושי יעוד ואליבא דר' יוסי בר' יהודה [ח]דאמר מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו: **איתמר** מת ונפלה לפני אחיו ליבום אמר רב הונא אמר רב [ט]ממאנת למאמרו ואינה ממאנת לזיקתו כיצד עשה בה מאמר צריכה בעל וצריכה חליצה וצריכה מיאון צריכה בעל שמא נתרצה האב בקידושי שני צריכה חליצה שמא נתרצה האב בקידושי ראשון צריכה מיאון שמא לא נתרצה האב לא בקידושי ראשון ולא בקידושי שני ויאמרו אין קידושין תופסין באחותה לא עשה בה מאמר אינה צריכה אלא חליצה בלבד מאי אמרת תיבעי נמי מיאון שמא יאמרו אין קידושין תופסין באחותה הכל יודעים אחות חלוצה דרבנן [י]דאמר ריש לקיש כאן שנה רבי [א]אחות גרושה מדאורייתא [ב]אחות חלוצה מדברי סופרים [ג]הנהו בי תרי דהוו קא שתו חמרא תותי ציפי בבבל שקל חד מינייהו כסא דחמרא יהב ליה לחבריה אמר מיקדשא [ד]לי ברתיך לברי אמר רבינא אפילו למאן דאמר חיישינן שמא נתרצה האב שמא

אלא לאו דקידשה איהי נפשה וקרי לה אלמנה. אלמא בעי בעל לו מיאון דאי לאו הכי לא קרי לה אלמנה וקשה לעולא דאמר אפי' מיאון לא צריכה וא"ת אמאי לא משני דמיירי כשקידשו להכי קרי לה אלמנה וי"ל כיון דשידך היינו כמו שקידשה אביה [א] וא"כ הדרא קושיא לדוכתיה ומי מצי מזבין לה והא אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות אבל אליבא דשמואל ניחא דמוקי לה בלא שידכו וקרי לה אלמנה משום דבעי מיאון אלא לעולא קשיא וא"ת ומגרושה לכהן הדיוט נמי תיקשי אפי' לרב ושמואל דהיכי משכחת לה גרושה לכהן הדיוט אי מיירי בשידכו מי מצי מזבן לה הא אין אדם מזבן כו' ואי מיירי בלא שידכו הא לא בעיא אלא מיאון והיכי קרי לה גרושה הא אינה אסורה לכהן וי"ל דלעולם מיירי בלא שידכו ומיירי שכך אירע שלא מיאנה אלא גירשה דאמת הוא שנפסלת לכהן בעותו בגו כימומה שהשיאוה אחיה ואמה דאם מיאנה לא נפסלה לכהן ואם גרשה פסלה מן הכהונה [ב] אבל ודאי פשיטא דלא בעי אלא מיאון [ג]: **צריכה מיאון שמא לא נתרצה לא לראשון ולא לשני.**

פירש הקונטרס שמא לא נתרצה לראשון כדי נסבה דאפילו נתרצה לראשון ולא נתרצה לשני קידושין תופסין באחותה דאחות חלוצתו דרבנן כדאמרינן בסמוך והם יאמרו דלא תפסי בה קידושין ותיבו אשת איש לעולמא בלא בעל ורביו שמשון מקולי אומר דהא נמי כדי נסבה דאפילו נתרצה לראשון ולשני איכא למיחש להא שמא יאמרו אין קידושין תופסין באחותה והרי הן תופסין באחותה מן התורה דאי משום נתרצה בקידושי ראשון אחות חלוצה אינה אלא מדרבנן ואי משום מאמר של שני הא נמי אינו אלא מדרבנן דמאמר ביבמה אינו דאוריתא וא"כ איכא למיחש לשמא יאמרו אין קידושין תופסין באחותה משום הבעל ולכך הצריכו מיאון [ד] וא"ת א"כ אמאי נקט לא נתרצה כלל ופר"י דלא מיבעיא קאמר לא מיבעיא נתרצה לראשון דבעי מיאון לפי דכיון דנתרצה לראשון מעתה בין נתרצה לשני בין לא נתרצה איכא למיחש לשמא יאמרו אין קידושין תופסין משום הבעל ופשיטא דאפילו דאי לא נתרצה לשני אינה אלא אחות חלוצתו ואחות חלוצתו דרבנן ואפי' נתרצה לשני נמי אין המאמר שעשה השני אלא מדרבנן אלא אפי' אמרת לא נתרצה לראשון דאז אם נתרצה לשני אין קידושין תופסין באחותה שהרי קידושי שני הוו קידושין גמורין אפ"ה איכא למיחש דשמא לא נתרצה אף לשני ואז קידושין תופסין באחותה ויאמרו דאין כו' ולהכי נקט לא נתרצה בשניהם וא"ת למה לי מיאון כיון דצריכה חליצה א"כ חיישינן שמא נתרצה לראשון וא"כ אפילו נתרצה נמי לשני קידושין תופסין באחותה כדפרישית דאחות חלוצתו דרבנן ואי משום מאמר השני אינו אלא מדרבנן וא"כ איך יטעו לומר אין קידושין תופסין באחותה ומיאון למה לי וי"ל דאי לא בעינן מיאון איכא למיחש שמא יאמרו חליצה אינה הוכחה כי יעלה על דעת בני אדם לומר שכך האמת שנתרצה לשני ולא לראשון שהרי הראשון עשה אלא כהוגן שקדשה שלא לדעת אביה והילכך איכא למימר דלא נתרצה לו אבל השני שלא עשה כל כך שלא כהוגן כמו הראשון שהשני היה סבור שהיתה זקוקה לו והילכך איכא למימר שנתרצה לשני ומה שהצריכוה חליצה אינו אלא לרווחא דמילתא משום בני אדם שאינם בעלי סברא ויעלה על דעתם שנתרצה לראשון לכך הצריכוה מיאון להודיעם שאינו מסופקים דשמא אינה אשתו של שני וקידושין תופסין באחותה[ה]:

הכל יודעים אחות חלוצה דרבנן דאמר ריש לקיש כאן שנה רבי אחות חלוצה דרבנן. שמניו ביבמות (דף מא.) החולץ ליבמתו ונשא אחיו את אחותה ומת חולצת ולא מתייבמת המגרש את אשתו ונשא אחיו את אחותו גרושתו שהיא ערוה לו בחייה ועל מנה זו קאמר ריש לקיש כאן שנה רבי כו' וא"ת כי לא עשה בה מאמר נמי תבעי מיאון דיחוש שמא יאמרו אין קידושין תופסין באחיו או בבן אחיו כי יאמרו שנתרצה לראשון והוא כלתו של אב או דודתו של בן והיה לנו להצריכה מיאון להודיע שלא נתרצה אף לראשון וקידושי דאב או קידושין דבן תופסין בה וי"ל דמילתא דלא שכיחא היא שיקדשנה האב מאחר שהיה לה בוש עסק עם בנו שאין אדם רגיל אצל כלתו להיות לבו עליה לקדשה אפי' היתה מותרת לו כי האי דלא נתרצה לא לזה ולא לזה לפי שכלתו אסורה לו אפי' אחר מיתה אבל אחות אשתו המותרת לאחר מיתה דעתו עליה ורגיל אצלה ולכך עשו חכמים תקנה בדבר שמא יארע שיקדשנה:

נפירוש

נו א מיי' פ"ב מהל' איסורי ביאה הל"ט סמג לאוין קח טוש"ע אה"ע סי' טו סעי' כו: נז ב מיי' פ"ח מהל' יבום הל"ג סמג עשין נב ולאוין קי טוש"ע אה"ע סי' קנד סעי' ג:

נח ג מיי' פ"ג מהל' אישות הל"ו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לה סעי' ג ה:

מוסף רש"י

ושוין שמוכרה אלמנה. כשסיא אלמנה לכהן גדול. וקידושין תופסין לו בה דקידושין תופסין בחייבי לאוין. **אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות.** קיבל קידושין ומזנה אלו שנתאלמנה אין מחר ומוכרה לשפחות (לעיל יח:). **דקדיש איהי נפשה.** שלא ע"י אביה ונתאלמנה הימנו (לעיל יח:). **הכא בקידושי יעוד.** שנתאלמנה מקידושי יעוד, והאי דהדר מלי לזכותה ולא קרי ליה לשפחות אחר אישות, אליבא דר' יוסי בר' יהודה היא דאמר מעות הראשונות של מקנתה לאו לקידושין ניתנו. וכי מייעד לה, בעבדות שיש לו עליה מייעד לה, ואין קידושין אלו ע"י אחר, ונזילת הכתוב היא שיהיו קידושין, הילכך הדר מלי לזכותה (שם). **כאן שנה רבי.** במשנה זו למדנו רבי (יבמות מ: מד:).

תוס' ר"י הזקן

מת. זה שקדש קטנה שיש לה אב שלא לדעת האב. בקדושי שני. ולא בקדושי ראשון ונמצא שקדושי ראשון אינן כלום וקדושי שני קדושין ומשום הכי צריך גט. בקדושי ראשון. והרא זקוקה ולא אכפת לן אם נתרצה במאמר שני אם לאו. אין קדושין תופסין. שהרי אחותה גירש בגט ונמצא שזאת אחות גרושתו והיא ערוה עליו מן התורה. **אחות חלוצתו** שאסורה עליו אינו אלא מדרבנן ומדאורייתא שריא ליה הילכך כ"ע מודו שאם קדשה צריכה גט. כאן שנה רבי. ביבמות פרק החולץ (מא, א) החולץ יבמתו ונשא אחיו את אחותה ומת חולצת ולא מתייבמת המגרש אשתו ונשא [ב]אחיו ומת פטורה מן החליצה ומן היבום ועליה אמר רבי שמעון בן לקיש כאן שנה רבי וכו'. **ציפי.** זיזין היוצאין מן הכותל. **ברתיך.** וקטנה או נערה היתה. **נתרצה.** גבי קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה.

מוסף תוספות

א. דכיון דצריכה גט שמא נתרצה האב הוי כאילו קידשה ושוב אינו מוכרה לשפחות אחר אישות. תוס' הרא"ש. ב. ומשו"ה יכול האב למכרה דכיון דהוה סגי לה במיאון לא קרינא בה לשפחות אחר אישות. שם. ג. דקטנה מן האירוסין אין עושין בה מאמר שלא מדעת אביה כדאיתא לעיל [מד.]. רשב"א. ד. אלא להכי נקט [רש"י] נתרצה בראשון ולא בשני דבכה"ג אפי' גט מדרבנן לא הוה. תוס' הרא"ש. ה. והשתא נ"ל דדוקא נקט שמא לא נתרצה בקדושי ראשון ומשום הכי בעיא מיאון דאי ודאי נתרצה בקדושי ראשון סגי בחליצה להוכיח דלאו גט גמור הוא אלא משום דאיכא למימר שמא לא נתרצה בקדושי ראשון ויטעו לומר שנתרצה בקדושי שני וגט [עיקר] וחליצה דרבנן לכך בעיא מיאון. גליון תוס' טוך: וכע"ז בשלנ"ל: א"נ משום דקא חייש דלימרו אינשי לא נתרצה בקדושי ראשון ובקדושי שני נתרצה וכו'.

האיש מקדש פרק שני קידושין

בפירוש אמר מר לא סבירא ליה להא דשמואל. דקאמר לעיל מיישינן שמא נתרצה[ב] לרשאון ופירש בקונטרס דהיינו רבינא דלא סבר לדשמואל ואע"ג דקאמר רבינא אפי' למ"ד דמיישינן שמא נתרצה האב לו משום דס"ל הכי אלא לרווחא דמילתא נקטיה ופסק רב אלפס ובשאלתות[ג] דרב אחאי דהילכתא כרבינא דהוא נתרצה[א] וסוף הוצאה היה[ד] ורבה בר שימי נמי סבר כווותיה ולא מיישינן שמא נתרצה האב ואין צריך לא גט ולא מיאון[ב] ואפי' שידכו ואע"ג דשמתה גמרא לעיל (דף מד:) ואע"ג דשידכו מיהו איכא דאמרי אינו סובר כן וא"כ אין צריך לחוק ולפרש מה שפי' ר"י לעיל[ה] אפילו מיאון אינה צריכה דוקא היכא דלא שידכו דאיכא למימר כמו שפי' בקונטרס ומיירי אפילו שידכו ואי משום דמתמה גמרא ואע"ג דשידכו איכא למימר דמאיכא דאמרי ואילך אית ליה סברא אחרת ומסתמא זו היא דאפילו בשידכו אינה צריכה מיאון שהרי כמו כן קאמר רבינא ועוד פסק בשאלתות דרב אחאי בקטנה שהגן אביה למדינת הים שהיא יכולה להתקדש מדרבנן[ו] כדין יתומה דאין לה אב דתקנו רבנן קידושין משום הפקר[ז] וזו שהגן אביה למד"ה הרי היא כיתומה משום הפקר וה"ר מנחם מיוני"ר אינו מודה בדבר ומעשה אירע באחד שהגן לארץ רחוקה ולו בת קטנה ומתקדשה הבת ואסר ה"ר מנחם מיוני"ר לקיימה ואמר מיישינן שמא יקדשנה אביה לאיש אחר במקום שהוא ונמצא בא זה עליה באיסור אשת איש ושלח לו רבינו תם לדבריך אם מת האב במד"ה היא תאסר לכל אדם לעולם שמא קידשה אביה במדינת הים ואין אנו יודעים למי והשיב רבינו מנחם דלהא לא מיישינן שמא יקדש אמרי'[ד] שמא קידש לא אמרינן דכי האי גוונא אמר פרק כל הגט (גיטין דף כח:) לשמא מת לא מיישי' לשמא ימות תגאי היא וקי"ל כרבי יוסי דפליג עליה דר"מ דאמר מיישינן לשמא ימות דר"מ ור' יוסי הלכה כר' יוסי[ז] ועל זה אמר ר"ת דהשתא דאתית להכי אף כשהיא קטנה מותרת דכיון דלא מיישי' שמא קידש א"כ היא מותרת לעולם דכל שעה ושעה ים לנו לומר דעדיין לא קידש ואפי' מיישת שמא יקדש הואיל וכל שעה יש לומר עדיין לא קידש מותרת היא אלא ולא דמי לשמא ימות דהתם מיירי שאסר את אשתו בתרומה כשהגיע חל שעה אחת לפני מיתתו[ח] ואיכא למימר דמיד ימות נמצא בכל שעה אסורה לאכול בתרומה דאיכא למימר דמיד ימות אבל הכא דאינה אסורה עד שיאמרו הקידושין שקידש אביה שם כל שעה איכא למימר עדיין לא חלו הקידושין כדפי' והכיא ר"ת ראיה מהלכות גדולות שפירש בהלכות קידושין קטנה דאיתא לאבוה במדינת הים ואנסיבתא אמה שאלתא הדא מלתא קמיה דרבנן ואמרו שפיר עבדת אמה דנישואין תקינו לקטנה אם איתיה לאב מקדשה קידושין מן התורה ואי ליתיה מינסבא בתיקון חכמים ולכי גדלה גדלי נישואין בהדה ולכי אתי אב לא צריך לקדשה: **ונמצאת** זרה למפרע. נראה דזרה דנקט לא קאמר שתהא זרה דאורייתא שהרי מן התורה אסורה אוכלת בתרומה אלא זרה דרבנן קאמר ואע"ג דלא שייך הכא לא משום שימפון[ט] ולא משום שמא ימזגו[י] דכיון דנכנסת לחופה דוכתא מייחד לה[ו] ומבדק בדיק לה[ז]) אפ"ה לא מילקו חכמים בין אסורה לאסורה לומר כיון שאין חופתה חופה גמורה שהאב יכול למחות לא פלוג רבנן בין זו ללא נכנסה לחופה כלל: **הוה** עובדא וחש לה רב להא דרב אסי. נראה דהלכה כרב אסי דהא הדר ביה רב אף ר"ת פסק הילכתא כרב אסי דהיה תלמידו ובכל מקום שהרב ותלמידו חולקין הלכה כדברי הרב בתמורלי דאסורים עד אביי ורבא אבל מכאן ואילך פסקינן כבתרלי לפי שדקדקו יותר מן הראשונים להעמיד הלכה על בוריה ואע"ג דחש לה רב להא דרב אסי מש"ה לא חזר בו אלא חומרא בעלמא שהחמיר אנפשיה כמו שמלינו בפ"ק דמגילה (דף ה.) אמר רב מגילה בזמנה ביחיד אלא בזמנה בעשרה רב אסי אמר אחד זה ואחד זה בעשרה הוה עובדא וחש לה רב להא דרב אסי ופס"ה קי"ל כרב דהא ר' יוחנן קאי כוותיה בפ"ב דמגילה (דף יט:) דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים לא יצא ומחו ליה אמוחיה לא שנו אלא בגבור מפני כבוד גבור אבל יחיד לא אלמא משמע דפעמים קורין אותה ביחיד והיינו בזמנה כרב:

אוקי ממונא בחזקת מריה. ואפי' הוא מוחזק בנכסי מלוג שלה אינו בחזקתו אלא בחזקת יורשי האשה דתפיסתו אלא כדין היתה ואע"ג דשרי לה רב לאכול בתרומה היינו משום דמן התורה אסורה בת ישראל אוכלת בתרומה כדפירש בקונטרס:

גרמין

שמא נתרצה הבן. בקידושין שקידש לו האב אלא מדעתו לא אמרינן דאם בקידושי בתו בכל דהו ניחא ליה דבר למיתב טן דו[ט]) אבל גברא דייק ונסיב וכן אינו ברשות אביו לקדש לו אשה אלא בשליחותו: **ודילמא ארצויי ארצי.** כן קמיה אביו וגילה לו דעתו שהוא חפץ בה והאב נעשה שליח והאב נעשה לו שליח מאליו וזכין לאדם אלא בפניו: **מר.** רבינא: **בפירוש.** שמעתי ממנו דלא סבר ליה לרב ושמואל (דאין[ט]) מושאין שמא נתרצה האב וכ"ש[ט]) לשמא עשאו הכן שליח אלא"כ שמענו דקאמר אפילו למ"ד כו' לרווחא דמילתא כי היכי דלקבליה מיניה קאמר הכי: **בכיסא.** אגודה וקטנה אלא לדעת אביה הוא: **אידי ואידי.** בחדא מייניהו הוי בזיון: **הוא אמר לקריבי.** מעשה היה שהאיש אמר לתת בתו קטנה לקרובו ואשתו אמרה שיתנה לקרובה: **כפיה.** [ט]הכריחתו והודה לה לתתה לקרובה ועשו סעודה לחיבת חיתון וזימנו את קרוביהן: **באיגרא.** בעליה: **וקדשה.** בסתר ועדיין לא קבל האב קידושין מקרוב של אשתו: **לא יעשו עולה.** ולא מיישינן בהא שמא נתרצה האב דלא הדר ביה מדבריה: **רבא אמר.** טעמא אחרינא דודאי לא נתרצה דכיון דטרם האי אבי הבת לעשות סעודה אינו מפסידה: **דלא טרם.** לעשות סעודה. לאבי מכיון דאודי לה תו לא הדר ביה מיישינן לשמא נתרצה: **אוכלת בתרומה.** אם כהן הוא זה ואע"פ שלא היתה חופה זו לדעת האב ואמרו רבנן (כתובות דף מז:) אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה [ט]) זו הואיל וקידושיה לדעתו היו חופה נמי ניחא ליה עד שנשמע שיבא ויאמר: **ומודה רב.** אע"ג דגבי תרומה [ט]) מחזקינן ליה בחזקה שנתרצה בחופה התם הוא דאי ניחא[י]) לא נתרצה אכלה מדאורייתא דאסורה אוכלת בתרומה דבר תורה[ט]) אבל לענין ירושה דבעינן שאמרו[ט]) מודה דאינו אלא כאוסר[ט]) ואם מתה אינו יורשה דכיון דמספקא לן אם נתרצה בחופה או לאו אוקימנא ממונא בחזקת מריה: **ונשאה שלא לדעת.** לא הודיעתו: **ומה הפסד דקידושיה דאורייתא.** שנתקדשה לדעת:

גרמין

שמא נתרצה הבן לא אמרינן אמרי ליה רבנן לרבינא ודילמא שליח שויה לא חציף אינש לשויי לאבוה שליח ודילמא ארצויי ארצייה קמיה[ט]) אמר[ט]) ליה רבה בר שימי בפירוש אמר מר דלא סבר להא דרב ושמואל ההוא גברא דקדיש בבישא דירקא בשוקא אמר רבינא אפילו למאן דאמר חוששין שמא נתרצה האב הני מילי[ט]) דרך כבוד אבל דרך בזיון לא א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא בזיון דמאי[ט]) אי בזיון דירקא אי בזיון דשוקא נפקא מינה דקדיש[ט]) בכספא בשוקא או בכישא דירקא בביתא מאי א"ל אידי ואידי דרך בזיון הוא[ט]) ההוא דאמר לקריבאי והיא אמרה לקריבה כפתיה עד דאמר לה תיהוי[ט]) לקריבה אדאכלי ושתי אתא קריבה באיגרא וקדשה אמר אביי[ט]) כתיב[ט] שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב[ט]) רבא אמר חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה מאי בינייהו איכא בינייהו דלא טרח: נתקדשה לדעת אביה והלך אביה למדינת הים ועמדה ונישאת אמר רב אוכלת בתרומה עד שיבא אביה וימחה רב אסי אמר[ט]) אינה אוכלת שמא יבוא אביה וימחה ונמצאת זרה אוכלת בתרומה למפרע[ט]) הוה עובדא וחש לה רב להא דרב אסי אמר רב שמואל בר רב יצחק ומודה רב[ט]) שאם מתה אינו יורשה[ט]) אוקי ממונא בחזקת מריה נתקדשה לדעת וניסת שלא לדעת ואביה כאן רב הונא אמר[ט]) אינה אוכלת רב ירמיה בר אבא אמר אוכלת רב הונא אמר אינה אוכלת ואפי' לרב דאמר אוכלת התם הוא דלא איתיה לאב אבל הכא דאיתיה לאב האי דאישתיק מירתח רתח רב ירמיה בר אבא אמר אוכלת ואפי' לרב אסי דאמר אינה אוכלת התם הוא דשמא יבוא אביה וימחה אבל הכא מדשתיק איתנוחי איתנחא ליה נתקדשה שלא לדעת אביה וניסת שלא לדעת ואביה כאן רב הונא אמר אוכלת[ט]) רב ירמיה בר אבא אמר[ט]) אינה אוכלת אמר עולא הא דרב הונא[ט]) כחומץ לשנים וכעשן לעינים השתא ומה התם דקידושי דאורייתא אמרת לא אכלה הכא לא כל שכן

נראין

[ט] א מיי' פ"ט מהל' תרומות הל"ט:

[ב] ב מיי' פכ"ב מהל' אישות הל"ט סמג עשין מח ולאוין [ג] טוש"ע אה"ע [סי' לז] סעי' [ג]: [ד] ומ"ל [ל] סעי' ד:

[א] ג ד מיי' פ"מ מהל' תרומות הל"ט:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת.

תוס' ר"י הזקן

דכן. כשקדש אביו לו אשה בלא ידיעתו ולא הודיעו. שויה שליח. הבן שוי לאביו [שליח] לקדש לו אשה. ר"ה השליחות אינו צריך ד' עדים שאין זה אלא להודיע אמתת הדבר והואיל ושניהם בידים אין כאן מקום לעדות. וכן נראה מהתוספתא* כמו שכתבנו בפרק האומר** וכ"כ ר"ם פ"ג [מאישות הט"ו] ובה"ג. וכ"נ מפיר"ש שפי' ארצויי ארצי קמיה פי' גילה דעתו לפני אביו שהוא חפץ באשה והאב נעשה שליח כאליו דזכין לאדם שלא בפניו. ועיקר הגירסא היא דלמא ארצויי ארצי קמיה דשתיק כלומר האב הודיעו אחר מעשה וספר לו מה שעשה ושתק והואיל ושתק ודאי נתרצה. מר. רבינא. לא סבירא ליה להא דרב ושמואל. דאמרי שאע"פ שלא ידע האב שקבלה בתו קדושיה אם נתרצה כששמע הוו קדושין, דלדידהו ה"נ אם נתרצה הבן כששמע הוו קדושי, ורבינא ס"ל דהואיל ובשעת קדושין לא ידעי הנך שום בעלי דבר, רצוי דאחר מעשה לאו כלום הוא. ור"ש פירש מר דלא סבר לה וכו' וכ"ש דלא חיישינן שמא עשאו שליח אא"כ שמענו. ופירוש ר"ש וגרסתו אינו מקובל, וכי מה הועיל ברצויו אם לא עשאו שליח בביאור, דבשלמא גבי ממון הכל תלוי בדעת הנותן ואין [ב] במקבל אלא לזכות במתנה ואם יזכה לו אחר זכה [ג] במתנה המקבל דזכין לאדם שלא בפניו. אבל גבי קדושין הוא צריך שיאמר דברים שיקנה בהם האשה, וטעמא דאחד מקדש אשה לאחר הוא דשלוחו של אדם כמותו ואם לא עשאו שליח מה יועיל. והרא"ש פירש שליח שוויה בעדים. ודחק עצמו לפרש לשון התוספתא כמו שנפרש בפרק האומר. בכישא. אגודה של ירק. הני מילי. שקידשה דרך כבוד. אידי ואידי. או בשוקא או בירקא בזיון הוא ומדקאמר (רבה) [ורבינא אפילו] למאן דאמר חיישינן שמא נתרצה האב, שמע מינה דלית ליה האי סברא. ההוא. שהיתה לו בת נערה או בת קטנה והוא היה רוצה להשיאה לקרובו ואשתו היתה רוצה להשיאה לקרובה, והיא כפתו עד שהודה לדבריה שתנשא בתו לקרוב שלה. **אדאכלו ושתו.** ועושים סעודה שיקדשנה קרוב שלה, בא קרוב שלו דרך הגז וקדשה. **שארית ישראל.** אית דמפרשי דאביי ורבא ס"ל כרב ושמואל דבעלמא אם נתרצה האב (דמשמע) מקודשת, והכא ליכא למיחש שמא נתרצה למר בדאית ליה ולמר כדאית ליה. והעיקר כמ"ש למעלה דלא ס"ל כרב ושמואל, והכי קאמרי אע"פ שאמר בתחלה להשיאה לקרובו ליכא למיחש שאמר לבתו בחשאי צאי וקבלי קדושיך מן פלוני קרובי ונמצא שנתקדשה על דעת אביה. ולא ידברו כזב. וזה הודה לדבריה שתנשא לקרוב שלה. **אין אדם טורח.** והם הכינו הסעודה מפני קרוב שלה. ומסתברא דהלכתא (כרבה) [כרבא] ואם לא טרח בסעודה חיישינן שנתקדשה לדעתו הואיל והיה דעתו להשיאה לקרובו. ד"ח ז"ל חשש להא דרב ושמואל וכל הגאונים ז"ל והרי"ף והר"ם [אישות פ"ג הי"ג] לא חששו לדרב ושמואל ופסקו כרבינא. אינה אוכלת. כל זמן שהיא נערה או קטנה אבל אחר שבגרה אוכלת שהרי אם יבא אביה לא יכול למחות, ואע"פ שנשאת כשהיא קטנה. וחש לה. בקטנה שנשאת שלא לדעת אביה ולא התירה לאכול בתרומה עד שתבגר. ר"ח פסק כרב מדלא אשכחן דהדר ביה רב. והרי"ף והר"ם פסקו כרב אסי דהא רב גופיה חייש לה, בתרומות פ"ח [הט"ז]. אינו יורשה. הבעל לא מנדוניתא ולא מנכסי מלוג שלה אבל מאתים שכתב לה הוא יורשה דבחזקתו הם, ועוד שאם אביה רוצה בנשואין הכל בעל, ואם אינו רוצה אין כאן נשואין והוא לא כתב לה אלא מחמה הנשואין. כאן. כעיר ומראה עצמו כנכרי שאינו מדבר ומתעסק כלל בנשואין. [איתנוחי איתנחא ליה]. והיה דעתו נוחה בנשואין. והלכתא כרב הונא (שנעשית כיתומה בחיי האב לומר) דדביה דר' ירמיה הוה וכן פסק הר"ם [תרומות שם]. **ואביה כאן.** כשקדשה ונשאת. כחומץ לשינים וכעשן לעינים. שהוא קשה כך ממרא דרב הונא קשיא עם מימריה דלעיל. דאיכא קדושין דאורייתא. דהא נתקדשה לדעת אביה.

*ליתא לפנינו בתוספתא, והוא בירושלמי קידושין פ"ג ה"א. **ליתא לפנינו שם.

מסורת הש"ס

[ט] [בכתי"י טופ: ופתיק. ועיין שלט"ן]. [כ] כתובות עט:. [ג] [ל"מ ניתא בכת"י, ושם מיון דיוקא מו מיון דשוקא]. [ד] [בכת"י ודפו"ר: בכסף דכספא]. [ה] נדרים כג. גרסות יו., [ו] [בכת"י: לקריבן]. [ז] פסחים לא. ב"מ קו:. [ח] כתובות י. יומות קו:. [ט] סנהדרין כט: מגילה ה.. [י] כתובות יב: ב"ק קיח. [יא] ב"מ [יב] נדרים ד:. [יג] [ועי' תוס' פסחים קו: ד"ה שנקיה וכו' גרסו הכא רבי ירמיה]. [יד] תענית ד:. [טו] [לעיל ז ע"א ע"ש]. [טז] [לעיל מב ע"א]. [יח] ס"ל דאמרי. רש"ל. [יט] [בכת"י שנרי"ף: וכ"ש אתין לתוס שמא וכו']. [כ] ר"ל בדבריה. [כא] [בכת"י שנרי"ף ע"א]. [כב] [בכת"י: נמי, וכ"ל. (רש"ז)]. [כג] [לעיל י ע"ב]. [כד] [מתדבר כו. ועי' ב"ב קיא ע"ב]. [כה] [ועי' כתובות נג ע"א]. [כו] [ל"ל נתרלה הא. (רש"ז)]. [כז] [פ' משפטים סי' נט]. [כח] [ב"מ פו ע"א]. [כט] [בס בד"ה מאן]. [ל] [יבמות קיב סוע"ב]. [לא] [עיריובין מו ע"ב]. [לב] [לעיל י ע"ב]. [לג] [לעיל ה ע"א]. [לד] [כתובות מז ע"ב]. [לה] [ל"ל: למקבל]. [לו] [ל"ל זכה המקבל במתנה דזכין].

תורה אור השלם

1. שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית כי המה ירעו ורבצו ואין מחריד: צפניה ג יג

2. כחמץ לשנים וכעשן לעינים כן העצל לשלחיו: משלי י כו

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בפירוש וכו' אם מת האב במדינת הים היא תאסר לכל אדם. עיין סוטה י' ע"א ומהרש"א בח"א ס"ס: בא"ד וע"ז אמר ר"ה וכו'. ע' יומא לה ע"ב תד"ה אלא בחטולת:

הגהות הב"ח

(א) גמ"א אמר להו רבה בר שימי:

מוסך תוספות

א. פסקינן כבתראי לפי שדקדקו יותר מן הראשונים להעמיד הלכה על בוריה. תוס' לקמן ד"ה הוה עובדא. ב. דלא הצריכו רב ושמואל מיאון אלא משום שהצריכו גט דמחמת הגט חיישינן שמא יאמרו אין קדושין תופסין באחותה. תוס' הרא"ש. ג. התוס' הרא"ש ועוד הראשונים מביאים את השאלתות בל"א. וכן כתוב אצלינו בשאלתות: וכן כתב בשאלתות דר"א הלבתא כרבינא אפי' היכא דשדיך ועוד כתב בשאלתות הא דאמרינן דיכולה אמה לקדושי לברתיה או אחיה היינו היכא דשכיב אב אבל אביה קיים לא יכולה. (וע"ש לגבי הלך למדה"י ועי' רש"ש). ד. דכי מת אוקמה אחזקתה ואין חוששין שמא קידש אבל הכא חוששין שמא יקדשנה ואין מתירין אותה לזה ואע"פ שיש לומר כל שעתא ושעתא נימא עדיין לא קידש כיון שהיא ברשות אביה אינה עומדת בחזקתו של זה כדי שנאמר כן. רמב"ן. ה. דתניא התם דר"ז גיטך שעה אחת קודם למיתתי אסורה לאכול בתרומה מיד. רשב"א. ו. מאחר שהוא זן אותה תמיד מוציאה מבית אביה ומיחד לה מקום שלא תפסיד מזונותיה לחלקם לקרוביה. רש"ש כתובות נז:. ז. ונראה לי דלאו ראיה מההיא דמגילה דכיון דחש לה רב לדרב אסי אגן נמי יש לן למיחש והא דקי"ל דמגילה ביחיד לא מדברי רב אלא מדברי ר' יוחנן. תוס' הרא"ש. ח. ולפי טעם זה אין מטמא לה. תוס' הרא"ש.

נראין דברי תלמיד. עולא קמסייס למילתיה ואזיל וקאמר נראין דברי ר' ירמיה שהוא תלמידו של רב הונא: הואיל ונעשה בה מעשה יתומה בחיי האב. בחייו קידשה והשיאה עצמה שלא לדעתו כלומר היא יתומה והוא רחה ושתק או הפקיר זכות שיש לו בה (ר"ן) שתיקתו הודאה דבשלמא נתקדשה לדעתו וניסת שלא לדעתו איכא למימר בחדא שתיקה מרתת רתת אבל כולי האי לא שתיק: יכולין לעכב. הואיל ונשעת קבלה לא נתרצה האב אם באתה לחזור קודם שיתרצה האב חוזרת ולא מהניא תו ריצוי האב: אין לי. דיכול למאן דאמר אביה: היא כו'. וקס"ד בפיתה בשם קידושין משמועינן קרא ולמימר דמלי הדרה בה: לא תיזלו בתר איפכא. דבר שאינו: יכול לשנויי לבו. קרא בפיתוי שלא בשם קידושין משמעי: קרא בעי. למימר דאביה יכול לעכב וכן היא ומהיכא תיתי לן לאוסרה בהיתר בעילה למימר קידושין הן: אמר ר"נ לומר שמשלם קנס כמפותה. קרא לאו לאשמועינן היתרא איצטריך אלא לאשמועינן דכי מעכבא איהי נמי משלם קנס כדין מפותה שתלה הכתוב קנסא במיאון האב הכי נמי תלי במיאון דידה: אי הכי. סייעתא היא: היינו. ולאי דתניא מהר ימהרנה לו כו': אמר ליה. מהא לא תסיין דאיכא למימר דמצריך לה [ב]בקידושי אחרייני לדעת אביה: מתני' ופס לאו אינה מקודשת. דיכון דאמר התקדשי התקדשי כל חדא וחדא הוו קידושין באנפי נפשייהו: היתה אוכלת ראשונה ראשונה. בגמרא מפרש לה אהייא קאי וטעמא מאי: גמ' מאן תנא התקדשי התקדשי. הוא דהוי פרטא אבל בזו וכזו לאו פרטא הוא: אמר רבה ר"ש היא. דשבועות (דף לו:) גבי ממשה מוכעין אותו: אהייא. קאי היתה אוכלת: אילימא אריסא. כי אמר התקדשי התקדשי: אלא אסיפא. דתשיבא ליה כללא קאמר דאם היתה אוכלת ראשונה ראשונה כו' וכי איכא בחדא שוה פרוטה מיהא מיקדשא: ואפילו בקמייתא. ואפילו הראשונה או השניה שוה פרוטה אע"פ שאין באחרונה שוה פרוטה מקודשת: והא מלוה היא. כיון דקידושין לא נגמרו עד שתקבלם כולם והיא כבר אכלה את הראשונה קודם (ג) שתקנה אותה בקידושיה הוא זו הראשונה מלוה גבה: הרי שלחן כו'. דלומר הרי לנו משנה שויה ואין אנו יודעים לפרשה: ומיקרבא הנייתה. מוכנת היתה הנייתה וגלתה את לבה שהיתה חפילה בהן: ש"מ מדר' אמי. דשני הא מילתא תלתא: ש"מ המקדש במלוה אינה מקודשת. מדקביל הן אתקפתא דפרכינן לעיל והא מלוה היא ואיזדקיק לשנויי עלה מאי באחת באחרונה קאמר אלמא ס"ל שאינה מקודשת: ושמע מינה פרוטה ומלוה דעבה אפרוטה. מדשנייה למתני' הכי דכי יש באחרונה ש"פ מקודשת ואע"ג דקמייתא מלוה הוא בהדה וכולהו קדשה דהא כללא משיב ליה גבי מנחת וקאמר דאם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת אלמא קידושי אכולהו קיימי אפ"ה גבי אוכלת דהוו להו מלוה ופרוטה מקודשת באחרונה: ושמע הראשונה כבר קודם (ג) שתקנה אותה בקידושין הויין מלוה גבה וא"ת כיון דבתורת קידושין אתו לידה היכי הוה מלוה הא אמרינן לקמן בפרק האומר (דף נט.) האומר לאשה התקדשי לי לאחר ל' יום אפי' נתאכלו המעות מקודשת אלמא לאו מלוה נינהו היכא דבתורת קידושין אתו לידה וי"ל דיש לחלק דהתם הרי הדיבור נגמר קודם שנתאכלו אבל הכא דלא נגמרו הקידושין עד אחר מסירה אחרונה ובתוך כך אכלה הראשונה והשניה איכא למימר דמלוה הן אלמא:

[אימא גמרה ומקניא כו'. אע"ג דלא מלו בדידה בהתקדש בפחות משוה פרוטה כדאמרינן בפ"ק (ד) מיהו בקל עושה צריכתא] מ"י: ושמע

נראין דברי תלמיד אמר רבא מאי טעמא דרב הונא הואיל ונעשה בה מעשה יתומה בחיי האב: איתמר קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר רב [א]בין היא ובין אביה יכולין לעכב ורב אסי אמר אביה ולא היא איתיביה רב הונא לרב אסי ואמרי לה [ב]חייא בר רב לרב אסי [1]אם מאן ימאן אביה [ג]באין לי אלא אביה היא עצמה מנין ת"ל אם מאן ימאן מ"מ אמר להו רב [ד]לא תיזלו בתר איפכא יכול לשנויי לכו כגון שפיתה שלא לשום אישות פיתה שלא לשום אישות קרא בעי אמר ר"נ [ה]בר יצחק [ו]לומר [2]שמשלם קנס כמפותה א"ל רב יוסף אי הכי היינו דתנינא [2]מהר ימהרנה לו לאשה שצריכה הימנו קידושין ואם פיתה לשום אישות קידושין למה לי א"ל אביי צריכה קידושין לדעת אביה: מתני' [ז]האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו אם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו אם יש שוה פרוטה בכולן מקודשת ואם לאו אינה מקודשת היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה: גמ' מאן תנא התקדשי התקדשי [ח]אמר רבה ר"ש היא דאמר [ט]עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד: [י]בזו ובזו ובזו אם יש בכולן ש"פ כו': אהייא אילימא אריסא מאי איריא אוכלת אפי' מנחת נמי דהא התקדשי לי בזו קאמר אלא אסיפא ואפילו בקמייתא והא מלוה היא אמר רבי יוחנן הרי שלחן והרי בשר והרי סכין ואין לנו [ו]לאכול רב ושמואל אמרי תרוייהו לעולם אריסא ולא מיבעיא קאמר לא מיבעיא מנחת דאי איכא שוה פרוטה אין אי לא לא אבל אוכלת הואיל [ז]ומיקרבא הנייתה אימא גמרה ומקניא נפשה קמ"ל רבי אמי אמר לעולם אסיפא ומאי עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה [ח]עד שיהא באחרונה שוה פרוטה אמר רבא שמע מינה מדרבי אמי תלת שמע מינה [ט]המקדש במלוה אינה מקודשת ושמע מינה [י]המקדש במלוה ופרוטה [כ]דעתה אפרוטה ושמע

דף כח.) ס"ה היינו דמתרגמינן סקגונא ס"ל אבי ליכה קידושין כו' ולא תסייעיה מהא וי"מ דר"נ בא לייסד לעולם אימא לך שפיתה לשם אישות וגרסי' אלא אמר ר"נ ולא תימא דתיקשי לרב אמי דאמר אביה ולא היא דהא דקאמר הכא דיכולה למאן אינו ר"ל דלא תהא אשתו כיון דרולה אביה אינה יכולה לעכב אלא ר"ל שמשלם קנס כמפותה כלומר כדין שאר מפותות שהאב ממאן כדפי' בקונטרס ופריך רב יוסף בתמיה אי הכי כו':

ואפילו בקמייתא. פי' בקונטרס אפילו הראשונה או השניה שוה פרוטה אע"ג דאין באחרונה שוה פרוטה מקודשת והא מלוה היא כיון דהקידושין לא נגמרו עד שתקבלם כולם והיא אכלה

ושמע

בזו ובזו הוי כלל, מדתני בזו וכזו משמע הא בזו בזו פרט, ולר' שמעון ל"ש הכי ול"ש הכי כלל הוי, ולר' יהודה אפכא הו"ל למתני במתני' בזו בזו בלא וי"ו, ולר' יוחנן אליבא דר' מאיר לא מצינן לאוקומא דהא אמר ל"ש הכי ול"ש הכי פרטא הוי. ואיכא מאן דפסק כר' שמעון. אריסא. דקאמר התקדשי התקדשי. אלא אסיפא. דקאמר התקדשי לי בזו. ואפילו בקמייתא. אם יש בתמרה ראשונה שאכלה שוה פרוטה אע"פ שאין באחרונה ש"פ מקודשת הואיל ודעתה אתמרה אחרונה הויא לה קמייתא דמלוה ואינה מקודשת. באחרונה. ואע"ג דקדשה נמי בקמייתא. דהו"ל מלוה, ב) ומלוה ופרוטה דעתה אפרוטה. אינה מקודשת. דהא קאמר שאם ראשונה שוה פרוטה ולא האחרונה אינה מקודשת דמלוה היא. דעתה אפרוטה. כדפרישנא.

ס) [בכמ"י טופס: רכ], כ) כתובות לט: מכילתא פ' משפטים פרשה ח, ג) [כתובות מח: כריתות ח:], ד) [נרמה דיש למחוק "בר יצחק". (רש"ש, ה) [בוכמת הש"ס היא שם כך בהדיא מדאמר לרב מי בלתא ע"ש ופע"ק], ט) [וע"ע תוס' פסחים קו: ד"ה שבקיה], י) [וע"ע תוס' כתובות לט ע"ב ד"ה אין לי], ל) [בדפו"ל הד"מ], מ) [לעיל ג ע"א - ע"ב], ר) [נרמה דיש להוסיף: אבל אמר לא לך לא לך], ש) [נדל"ל מלוה ופרוטה ומלוה],

תורה אור השלם

1. אם מָאֵן יִמָאֵן אָבִיהָ לִתְּתָהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהַר הַבְּתֻלֹת: שמות כב טז
2. וְכִי יְפַתֶּה אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֹרָשָׂה וְשָׁכַב עִמָּהּ מָהֹר יִמְהָרֶנָּה לּוֹ לְאִשָּׁה: שמות כב טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואין לנו פה לאמול: (ב) רש"י ד"ה והא מלוה וכו' ותוס' ד"ה ואפי' כו' קודם (שתקנה). מז"מ וי"ב ס"ל שחזכה:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

תוס' ר"י הזקן

טעמא דרב הונא שהרי נעשה בה [מעשה] יתומה בחיי האב. כלומר שעשאה הכל לעצמה ולא עם האב כאילו מת ריש לחוש שמא סילק עצמו ממנה ואמר לה צאי וקבלי קידושין, ולא שייכא פלוגתייהו בדבר ושמואל כלל. ומסתבר דהלכתא כר' ירמיה וכן דעת הר"ם [תרומות שם] דעולא קאי כוותיה. בין היא. אם רצתה היא לחזור קודם שישמע האב בין אביה כשישמע יכול לעכב. ורב לטעמיה דאמר חיישינן שמא נתרצה האב, ואם נתרצה האב מקודשת. ולמאן דפסק כרב ושמואל [ליח] הלכתא כרב אסי דתלמידיה הוא. ולגאונים שפסקו כרבינא אפילו נתרצה האב אינן קדושין כלל ואפילו מת האב קודם ש"שמע לא עשתה כלום שהרי אינן קדושין כלל, שאין לה לקבל קדושיה בלא רשות אביה, דהא אפילו לרב דאמר דריצוי דאחר מעשה מהני, כל זמן שלא שמע האב ולא נתרצה חחרת בקדושיה וכ"ש לרבינא אם מת האב. מתני'. התקדשי. אינו רוצה לקדש אלא באחת, הילכך אם אין באחת שוה פרוטה אע"פ שבשתיהן שוה פרוטה אינה מקודשת קדושי ודאי אבל קדושי ספק הוו כדשמואל דאמר [לעיל יב, א] חיישינן שמא שוה פרוטה במדי. בזו ובזו. בשתים רוצה לקדשה. אינה מקודשת. קידושי ודאי אבל קדושי ספק הוי בדפרישנא. גמ'. מאן תנא וכו'. דכי אמר התקדשי לכל דבר ודבר הוי פרט ומשמע דבלא התקדשי הוי כלל ורוצה לקדש בשתיהן בשוה פרוטה מקודשת. ר' שמעון [היא]. בפרק שבועת הפקדון [שבועות לו, ב] גבי היו חמשה תובעין [אותן] וכפר ונשבע ואח"כ הודה שאינו חייב אלא קרבן שבועה [אחד] עד שאמר לא לך [שבועה] לא לך שבועה לא לך, ה"ג לר' שמעון אם לא אמר התקדשי לכל תמרה ותמרה לא שנא אמר התקדשי לי בזו ובזו או בזו בלא וי"ו כללא הוא, ואם יש בשתיהן שוה פרוטה מקודשת. ור' יהודה ס"ל החם שבועה לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת דפרטא הוי, דר"ל אשבועה קאי והוי כמ"ד ושבועה לא לך ולא לך, ז)[ולא לך] בלא וי"ו כלל הוי ואינו חייב אלא אחת דשבועתא דפתח

סב א מיי' פ"ג מהל' אישות הלי"ג סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סי' לו סעי' יא: סג ב ג מיי' פ"א מהל' נערה הלי"ג טו"ע אה"ע סי' קנז סעיף ג:

סד ד מיי' פ"ה מהל' אישות הלכה כז סז טוש"ע אה"ע סי' לח סעי' ז:

סה ה עיין בכ"מ פ"ד מהל' נדרים הלכה יא:

סו ו מיי' פ"ה מהל' אישות הלכ"ז טוש"ע שם:

סז ז מיי' שם הלי"ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעי' ז:

סח ח מיי' שם הלכ"ו טוש"ע שם סעי' יד:

מוסף תוספות

א. הא דמשלם קנס במיאון דידה. תוס' טוף. ב. או שבגרה. דייטב"א. (וע"ש ובמקנה). ג. דאין שייך לומר שמחלה הקנס אע"ג דעכשיו היא לעצמה כיון דבשעת פיתוי עדיין היא לאב. תוס' טוף. ד. דהתם הוא דיהב לה בדיבור אחד וכיון דגמר דיבורו קודם שנתאכלו המעות אלא שקבע זמן לחזל בו הקדושין כי מתאכלי ברשותה מתאכלי אבל הכא שהוא מחלק דיבורו ולא אמר לה התקדשי לי באלו ודאי גלה דעתו שאינו רוצה שיחולו הקדושין כלל עד גמר כולן ועד שתקבל את כולן אינן בידה אלא פקדון כשהיא אוכלת ראשונה הויא לה שלחה יד בפקדון וחזרה שם מלוה עלה. רשב"א.

תוס' ר"י הזקן (המשך)

ביה אכולהו משמשא והוי כמאן דאמר שבועה שאין לכם בידי כלום. ה"נ לר' יהודה התקדשי לי בזו ובזו הוי פרט ואם אין באחת שוה פרוטה אינה מקודשת קדושי ודאי. התקדשי לי בזו בזו הוי כלל ואם יש בשתיהן ש"פ מקודשת. וכמימרא דר' מאיר אליבא דר' שמעון. שמואל אמר דלר' מאיר הוי אפכא בלא וי"ו הוי פרטא דהואיל ולא ערבינהו שבועה אכל חד וחד קאי והוי כמ"ד שבועה לא לך ולא לך אבל ולא לך ולא לך הואיל וערבינהו כללא הוי. ה"נ התקדשי לי בזו ובזו כללא הוי ואם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת. התקדשי לי בזו בזו פרט הוי ואם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. ור' יוחנן אמר דלר' מאיר לא שנא שבועה לא לך ולא לך או שבועה לא לך לא לך פרטא הוי שלא תמצא כלל לר' מאיר אלא שבועה שאין לכם בידי כלום. ה"נ התקדשי לי בזו ובזו או בזו בזו אם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. הר"ם הביא המשנה פ"ה [מאירשות הכ"ו] כמו שהיא ואוקימנא לרישא דתני התקדשי התקדשי כר' שמעון, וגבי שבועת הפקדון (פ"א) [שבועות פ"ז ה"י] כתב שבועה לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת, ובנדרים פ"ד [הי"א] פסק כר' מאיר ואליבא דשמואל כמו שכתבנו בנדרים פרק רבי אליעזר [סו, א ד"ה לזה קרבן]. ולא ידחתי לסוף דעתו שדבריו נראים כסותרים. ולכאורה משמע דסיפא דמתני' דהכא כשמואל אליבא דר' מאיר שייכא דתני